

Landskap: Skåne
 Härads: Järshad
 Socken: Ö-Herrstad.
 Uppteckningsår: 1941.

Upptecknat av: Axel Wallin
 Adress: Vallby
 Berättat av: Matilda Åkerblad, ö-Herrstad
 Född år 1879 i ö-Herrstad.

- De dödas julton. 1.
 Julkrubben vid ö-Herrstads kyrkogård. 2.
 " med näcken vid Rogavads knarr. 3 - 4.
 Trollet vid kvarnbyggnaderna. 5.
 Falch-dycke och spökerierna vid Gärnäs. 6.
 Folkliga förställningar om helgmidningarna i ö-Herrstads kyrka. 7.
 Den älterstenska bådskivan. 8.
 Guldvagnen i Gärnäs' slott. Spökerier. 9.
 Kyrkhogrinen i ö-Herrstad. 10.
 Kyrkengulden till Gärnäs' röra kyrka. Tägen därom. 11.
 Skeppsmästaren på Ulriksbergs ägor. 12.
 Runstenen i ö-Herrstads kyrka. 13.
 Inscriptionen över det röra grankoret. 14.
 Grankoret. intagning, ödläggelse, donation. 15 - 16.
 Gärnäs - ägarna och Tomarps kloster. 17.
 Fräckingrade granskurar. 18 - ~~22~~ 19.
~~Skogen hängt ut i J. J. Clemens~~
 Porthogarden i ö-Herrstad. 20
 Byggnadernas viträddande ringar. 21.
 Ringarn "Per Posto" och hans ~~grundläggande~~ Skriv endast på den sista linjen! Läst. 22.

M. 13155:1.

ACC. N:R

Landskap: Skåne
Härad: Ljungby
Socken: Ö Herrestad
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Axel Wallin
Adress: Valby
Berättat av: Oscar Widström
Född år 1879 i Ö Herrestad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

De dödes julotta i Ö Herrestad.

I slutet av 1800-talet var det en kvinna här, som på juldagsmorgonen hade sett fel på klockan och kom 1 timme för tidigt till julottan. När hon kom in i kyrkan, såg hon, att hela översta kyrkbänken var full av dödingar. Hon kände en del av dem. Hon blev rädd och skyndade genast hem och vågade sen inte komma till julottan, som började efter en timme.

Skriv endast på denna sida!

M. 13155:2.

Utt pårävda mot Ö-Herrestads brytstuga.

ACC NR

M.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV 2.

"Strax väster om vägen mellan Ö-Herrestads och Hemmenhögs byar låg under förra hälften av

1800-talet och måhända långt innan en gammal brytstuga. Om denna berättas följande sägen. När en arbetare, hemmahörande i Ö-Herrestad, vilken vistats på arbete i de "synna byarna" vid jultidens för många år sedan sent på kvällen var på väg hem, såg han redan på långt håll genom gluggarna, som varo i muren, att ljus brann i huset samt även hörde han de taktfasta slaget med bräckarnas slagor, precis som om ett lag brytare varit föreslände. Kommen i närheten av huset stannade han oväsendet av, och allt var ljudlöst och tyst, när huset passerades. Men när mannen kommit ett stycke förbi brytstugan, började åter samma intensive arbete. Han beslöt att se efter vad det var och gick tillbaka. Han öppnade den tadelade dörren och gick in, men där var ljudlöst, och mörkt. Förvånat stängde han dörren och fortsatte ut på vägen motbyn. Men då hördes ett klingande skratt inifrån huset. "Ja så, mig skall ni inte lura fler gånger", blev vandringsmannens ord, medan han fortsatte vandringen. Han hade kommit underfund med att det var ett varsel.

En höstnatt i slutet av 1850-talet, medan brytning pågick i brytstugan, fick elden fatt i det torrkade linet, och hela stugan blev ett enda bål. Alla brytarna blevo dock räddade. Men en 13-årig pojke, som låg och sov under en bänk i torkrummet, bortglömdes i den aldrinna villervelan. Han blev innabrand.

M. 13155:3.

Landskap:

Skåne

Härad:

Ingelstads

Upptecknat av:

Evert Wallin

Socken:

Ö-Herrestad

Adress:

Salley

Uppteckningsår:

1942.

Berättat av: Matilda. Åkertridsson.

Född år 1879 i Ö-Herrestad

Ett julafondo med Nacken i Rogavads kvarn.

3.

I norra
delen av Ö-Herrestad ligger Rogavad med sin kvarn.
Nacken

En julafondo, när flera främmande varo samlade å den gamla kvarnen, hördes plötsligt från det h
ficol-
häll, där vattendammen låg, en den mest bedärande musik. Ingen vågade sig ut att se efter förhållandet,
enär man trodde, att det var Nacken, som spelade. Och allmänt levde man den tiden i den föreställningen
att denne sökte med sina låtar narra folk ut. Och gingo de ut lockades de vilse och drunknade.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

ACC. N.R

M. 13/55: 4.

Näcken i Rogavads kvarn en jul fördom.
fördonadss

Man trodde på Näcken, som spelade. Det fanns t.o.m. spelmann, som lärt sig att spela av honom, och dessa sades vara rent av övermänskliga spelemän.

För många år sedan hade mjölnaren på Rogavads kvarn, belägen där den skär sockergränsen mellan Stiby och Ö. Herrestads socknar, julagille, och till detta hade släkt och vänner intjutits. En stund ut på natten fingo de höra en den mest bedrärande fiolmusik utanför. Det låt, som om spelet kom från den endast ett par alnar från huset belägna kvarndammen. Alla hörde det vackra spelet, och de blevo mål-lösa av beundran. Ingen vågade sig dock utan dörren för att se närmare på fenomenet. Man trodde nämligen fullt och fast, att det var Näcken, som med sin förtjusande musik sökte locka mänskorna till sig, så att de skulle drunkna i vattnet.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

M.13155:5.

Landskap: Skåne
Härad: Ljungby
Socken: Ö-Härrestad
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Gust Wallin
Adress: Valley
Berättat av: Oscar Brodorow
Född år 1879 i Ö-Härrestad

5.

Trollri vid pilarna vid kvarnen.

Vid Gärsnäs gårds kvarn ,mellan slottet och kyrkan, stod förr 2 gamla stora pilar, försvunna för bortåt 100 år sedan. Det berättas, att hästarna alltid stegrade sig , när de kommo mittför pilarna. Skjutsbönderna måste gilla tid gå av och leda hästarna vid huvudstolen. När de så kommit förbi, satte de av i full fart. Man trodde, att hästarna sågo något, som människorna inte såg.

M. 13155:6.

Landskap: Skåne
Härad: Trelleborg
Socken: Ö Herrestad
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Gust Wallin
Adress: Valley
Berättat av: Oscar Arvidsson
Född år 1879 i Ö Herrestad

Falck-Lycke och spökerierna på Gärsnäs.

Därför att Falck-Lycke rev ner Gärsnäs kyrka och använde stenen till Gärsnäs slott, har
det alltid spökat på slottet.

6.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstads
Socken: Ö Herrestad
Uppteckningsår: 1941

M. 13155:7
Upptecknat av: Gust Wallin
Adress: Valley
Berättat av: Oskar Alriksson
Född år 1879 i Ö Herrestad

7.

Folklig föreställning om kalkmålningarna i Ö.Herrestads kyrka.

När ringaren "Per Post" förevisade kalkmålningarna i kyrkan för besökande, och han utpekade Skapelsen, sade han, att "det var en gammal man, som tämjde djur."

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M.13155:8.

Landskap: Skåne
Härad: Trelleborg
Socken: Öster Herrestad
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Axel Wallin
Adress: Valley
Berättat av: Olof Adelström
Född år 1879 i Öster Herrestad

8.

Den Adlersteenska brödkivan.

Sägningen förtäljer, att Adlersteen till Gärnäs aldrig åt bröd till måltiden. Men för att hans exempel inte skulle smitta, lät han göra en träbit i form av en brödkiva, och denna målades så, att den blev förvillande lik en sädan. Denne brödkiva av trä lades vid hans tallrik till varje måltid. Den är 4 tum lång och 2 tum bred. Den är ännu i behåll, och äges nu av kammarherre Holger Rosenkrantz till Petersborg, viljen låtit sätta en silverkant om den.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13155:9.

Landskap: Skåne
Härad: Örtofta
Socken: Örtofta
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Gust Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Oscar Frideric
Född år 1879 i Örtofta

9.

Guldvagnen i Gärnäs slott. Spökerier i samband med den.

Enligt sägner skall en guldvagn ha blivit immurad på Gärnäs slott. Det skall ha varit Falck-Lycke, som gjorde det. Den skulle vara immurad i slottets källarmur i det sydvästra hörnet. Ingen har vågat söka efter den. Man var rädd, att man då skulle dö. Falck-Lycke var mycket rik. Han ägde Bollerup också. Han är begravd i St. Magleby kyrka på Amager i Danmark. Det säges, att han spökar. Han kör nattetid med 4-spann från Magleby till Gärnäs för att söka efter skatten. Det är långt att köra!

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

ACC. N:R

M. 13155:10.

Landskap: Skåne
Härad: Trelleborgs härad
Socken: Österlen
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Axel Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Olofsson
Född år 1879 i Österlen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

Kyrkogrimen i Österlen.

För min barndom skrämdes de barnen med kyrkogrimen. Han bodde på kyrkans valv och såg ut som en kalv.

Skriv endast på denna sida!

M.13155:11.

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstads
Socken: Ö Härrestad
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Valley
Berättat av: Oskar Wiktorsson
Född år 1879 i Ö Härrestad

11

Kyrknyckeln till Gärsnäs rivna kyrka. Sägen om nyckeln.

Kyrknyckeln till Gärsnäs rivna kyrka är ännu i behåll. Den hängde enligt sägnen på Gärsnäs slott ända från det kyrkan revs. Ammarherre Holger Rosencrantz, Petersborg, tog den med sig, när han för några år sedan bytte ut Gärsnäs mot Petersborg. Nyckeln är omkring 10 tum lång och har en mindre järnring i handtaget.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13155:12.

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstads
Socken: Ö: Herrestad
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Gustaf Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Oskar Persson
Född år 1879 i Ö: Herrestad

12.

Skeppssättningen på Ulriksbergs ägor.

På Ulriksbergs ägor i Ö: Herrestad finns i närheten av Rogavad en stor skeppssättning, bestående av 31 stenar, ställda så, att de bilda skeppssidorna. Mitt i står 3 stenar i rad, markerande masterna.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13155:13.

Landskap: Skåne
Härad: Ljungelstad
Socken: Ö Herrestad
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Oskar Arvidsson
Född år 1879 i Ö Herrestad

13.

Runstenen i Ö Herrestads kyrka.

Runstenen, som nu står upp till östra kyrkogårdsmuren, upptäcktes vid kyrkans restaurering 1889. Den var då immurad i själva kyrkmuren och hade sin plats i norra muren, där dopfunten nu står. Inskriptionen var vänd utåt mot kyrkorummet, men eftersom stenen var överläckt med ett mycket tjockt kalklager / genom kyrkans vittning/, hade man inte sett den förut.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13155:14.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Gust Wallin

Härad: Jöngebstad

Adress: Valley

Socken: Ö Härrestad

Berättat av: Oskar Persson f. 1879

Uppteckningsår: 1941

Omkringstexten till gravkoret i Ö. Härrestad (nu rivet).

Åhr 1738 HAFWA WILHELM LINDEMSTEDT OCH MARIA.

ADLERSTEEN DENNA GRAF SIG TILLETT HWILORUM.

UPPBYGGIA LÄTTIT HAN HÖRER EY GIERSNÄS GÅRD TILL
SÄLLIES TILL INGEN OCH ÄRFWES AF INGOM; NYTTIAS
EY HÄLLER AF NÄQNÖN ÄN AF DEM SOM GRAF-
VEN BYGGIA LÄTTIT OCH BEKOSTAT; TILL GRAF-
WENS UNDERHÅLLANDE HAFWA DE OCH FÖRAN-
STALTAT SOM SKALL INFÖRAS UTI KYRKIOSTOLEN.

CHRISTUS ÄR WÄRT LIF
OCH DÖDEN ÄR WÄR
WINNING

14.

M.13155:15.

Landskap: Skåne
Härad: Ljungby
Socken: Ö Herrestad
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Ernst Wallin
Adress: Valby
Berättat av: Oskar Arvidsson.
Född år 1879 i Ö Herrestad

15.

Det lindenstedtska gravkoret i Ö.Herrestad. Anläggning och ödeläggelse.

År 1738 byggde Lindenstedt ett gravkor i anslutning till Ö.Herrestads kyrka. Vid kyrkans restaurering 1888 blev det jämnat med marken. Och likväl hade Lindenstedt gjort en stor donation till kyrkan, skolan och de fattiga i socknen / för gravens underhåll/. Han donerade 60 dlr. silvermynt.

Endast en minnessten och ett lågt järnräck visar platsen, där gravkoret stått.
De båda makarnas ben äro blandade med grusen från de medeltida tornväggarna, vilka vräktes ned för att fylla gravkällaren.

Berättaren minns mycket väl gravkoret. I överbyggnaden/rummet ovan jord/ fanns intet utom trälämmar i golvet. Under dem stodo i ett källarrum de 2 kistorna.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Lindurstadska donationen.

Donationsbrevet uppsatt vid Söta kvarn
25/6 1755. ^{en 20-delar bronsägad, s i all}
Makarna skänkte 30 dkr. till kyrkan,
15 dkr. till kyrkan "mot den förtindelse att min
och min hustrus i norra sidan om kyrkan
uppmurade och med järnbek samt jämder försedda
grav mi kunnas av kyrkogodset behörigen blyva
vid snakt hällne, samt sör och till denna fö-
rentings fastigh mi aitigen kunnas utdelas vid
juletidens tiden deler i lika mängd."
för att "efter ligges vir död i vändliga heder
snalle försedd och fullbordet blyva."

Pengarna utdelas åmnes (Ingi i kyrko- skol- och
barmhärdskassan). (30 dkr = 7.50.). ^(1.3.75)

M. 13155:17.

Landskap: Skåne
Härad: Trelleborgs härad
Socken: Östra Trelleborg
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Evert Wallin
Adress: Kalleby
Berättat av: Oskar Dahlberg
Född år 1879 i Östra Trelleborg

17.

Gärnäs-ägarna och Tomarps kloster.

Herrarna till Gärnäs skänkte under medeltiden pengar till Tomarps kloster, för att de skulle få vila där och för att det skulle läsas själomässor för dem.

/Obs. Glimminge-herrarna på samma sätt .Jens H. sens första hustru/.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13155 : 18.

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstad
Socken: Ö. Herrestad
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Oskar Arvidsson
Född år 1879 i Ö. Herrestad

18

Ett 60-tal gravstenar förskingrade i Ö.Herrestad.

Ett 60-tal gravstenar ,som förut haft sin plats i Ö.Herrestads kyrka eller ute på dess kyrkogård ,ha förskingrats. De ha avritats av berättarem.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13155:19.

Landskap:

Skinns

Härad:

Ingelstads

Socken:

Ö Glarestad

Uppteckningsår:

1941

Upptecknat av:

Gust Wallin

Adress:

Valby

Berättat av:

Oskar Kvidlund

Född år 1879 i

Ö Glarestad

20-19.

En unik gravsten och dess unika användning.

På V.Torups kyrkogård står en egendomlig gravsten i form av en slipsten. Den väcker varje besökandes förvåning. Det berättas, att en sockenbo försökade hem gravstenen från kyrkan och gjorde en slipsten av den. Men han fick ingen ro. creaturen dogo, och slipstenen gick runt alltid. Han vågade inte ha den längre utan återbördade den till kyrkogården, där den ännu är att se. På slipstene läser man inskription samt årtal 1757.

M. 13155:20

Landskap: Skåne
Härad: Trelleborgs härad
Socken: Ö. Herrestad.
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Axel Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Oskar Arvidsson.
Född år 1879 i Ö. Herrestad

20.

Pestkyrkogården i Ö. Herrestad.

På 1800-talet uttogs en pestkyrkogård för Ö. Herrestad. Den är belägen mellan Rogavad och Ulriksbergs gård. Det är ovisst, om någon blev begravd där. Koleran kom nog inte till socknen. Kyrkogården är inte inhägnad och ingår nu i den kringliggande åkern. Gränserna äro inte fixerade.

(Upptecknaren har frågat kyrkans patron Nilsson på Herrestadsgården och patron ~~Herrmann~~ Persson på Ulriksberg. Ingen av dem hade hört talas om någon pestkyrkogård i Ö. Herrestad. Däremot har kyrkoherde Dahlström hört talas om att det skulle ha blivit uttagen en där.).

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

ACC. N.R.

M. 13155:21.

Landskap: Skåne
Härad: Trelleborg
Socken: Ö-Herrstad.
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Olof Brändström.
Född år 1879 i Ö-Herrstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

E

21.

Bysnickaren biträdande ringare

Bysnickaren, vilken alltid gjorde likhöjorna, hjälpte till att ringa vid begravningar. Det "mördet i graven" föi likhöjan. Av samma orsak hjälpte han också till att gräva gravar. Berättarens fader, Anders Brändström, f. 1838, var bysnickare i Ö-Herrstad. Han gjorde likhöjor och var därfor också ^{biträde} biträdande begravningsringare och dodgrävare.

ACC. N:o

M. 13155:22.

Landskap: Skåne
Härad: Trelleborg
Socken: Ö. Herrupad
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Gust Wallin
Adress: Valley
Berättat av: Olof Kvidsson
Född år 1879 i 6 Herrupad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22.

Ringaren "Per Post" och hans egendomliga död.

"Per Post" tjänstgjorde som ringare 1888 vid kyrkans ombyggnad.

Han var också vaktmästare och dödgrävare. Han tog vara på alla likkistbitar han hittade, när de grävde kyrkans ombyggnad.

Han använde bitarna att elda med i sin bostad. En morgon fann man honom ligga död i sin bostad. Blod hade runnit ur näsa och mun. Han hade alltså dött av blodstötning. Men folk antog allmänt, att det var de döda, som "kramat honom till döds", därfor att han inte låtit deras likkistor vara i fred utan fört bort dem från kyrkogården.

Skriv endast på denna sida!